3-бөлім. Әлемнің жеті кереметі. Лексикография
6-сынып

Оқу мақсаты: 6. 2. 1. 1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру;
6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
6. 3. 4. 1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу("келісу, келіспеу" эссесі)

Бағалау критерийлері

Білім алушы:

Мәтіннен негізгі, қосымша ақпараттарды анықтайды;
мәтіннен детальді ақпаратты анықтайды;
жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазады;
эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқындап эссе жазады

Орындау уақыты: 90 минут

Оқылым тапсырмасы. Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз

Әлемнің жаңа жеті кереметі

1. Петра қалашығы. Иордания астанасының оңтүстігінен 200 км қашықтықта, Вади Мұсаның аңғарындағы құмды тауларда («Мұса аңғары») ежелгі Петраның қираған үйіндісі жасырынған. Петра ғибадатханасы мен сарайын Рождества Христоваға дейін 2000 жыл бұрын набатиандықтардың ежелгі көшпелі араб тайпасы тастардан қашап салынған деп пайымдалады. Қала 500 жылға жуық уақыт бойы тұрғызылып, үлкен сауда орталығына айналды. Петра Қызыл және Жерорта теңіздері арасындағы маңызды сауда жолдарының қиылысында орналасқан. Мұнда 800-ден астам көрікті жерлер бар. Петрадағы ғибадатханалар мен сағаналар, рим колонналары мен 3000 адамға арналған амфитеатр, сарайлар, моншалар мен арналардың барлығы тастан қашалып жасалған.

2. Чичен-Ица. айя мәдениетінің ежелгі қаласы – Чичен-Ица Мексика мемлекетінің Юкатан түбегінде орналасқан әлемнің жаңа жеті кереметінің бірі. Ежелгі Чичен-Ица қаласының атауы «Ица тайпасының құдығы» деген мағынада аударылады. Қала біздің заманымыздан бұрын VII ғасырда пайда болды және өз уақытында Майяның діни орталығы ретінде саналған. Ал X ғасырда қаланы орталық Мексикадан Юкатанға келген толтектер жаулап алды және қала XI ғасырға қарай толтек патшалығының астанасы болып сайланды. 1178 жылы Үндістанның билеушісі Хунак Кеель қасиетті Майя жерін талқандап, қираған үйіндіге айналдырды. Осылайша, қала тұтастай құлдырап, халықсыз қалды.

3. Колизей. Колизей – Рим дәуірінің ең монументалды ескерткіштерінің бірі. Мысалы, Франция үшін Эйфель мұнарасы немесе Ресей үшін Кремль

мемлекеттің символы болса, Колизей де сол сияқты дәрежеде Италияның символы. Амфитеатр 8 жылда бой көтерген. Оның құрылысын 72-ші жылы Веспасиан император бастап, 80-ші жылы оның ұлы Тит аяқтады. Колизейдің қабырғалары жалпы салмағы шамамен 300 тонна болат қапсырмамен, тас кесек, кірпіш және түрлі бетон қоспаларынан салынған.

Ал Колизейдің ашылуы 100 күндік ойын-сауық іс-шараларымен белгіленеді. Осы уақыт аралығында гладиатор турнирлерінде бірнеше мың жауынгер және Африкадан әкелінген 5 мың жыртқыш аңдар қаза тапты.

(stan.kz)

1-тапсырма. Мәтінді мұқият оқып негізгі және қосымша ақпараттарды табыңыз **[0,5 балл]**

1-азатжолдағы негізгі ақпарат:

1-азатжолдағы қосымша ақпарат:

2-азатжолдағы негізгі ақпарат:

2-азатжолдағы қосымша ақпарат

2-тапсырма. Мәтіннен детальді ақпаратты анықтаңыз **[0,5 балл]**

3-азатжолдағы детальді ақпарат:

1-ақпарат:

2-ақпарат:

Жазылым тапсырмасы. Берілген пікірді негізге ала отырып, эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқындап, эссе жазыңыз.
Сөз саны: 110-120

Әлемде сан мың түрлі керемет бар.Тарихи тамаша жәдігерлерге қарап, табиғат пен адамның шеберлігіне таңдай қақпау мүмкін емес. Біздің елімізде де осындай ғажайып жерлер бар. Қалай ойлайсыз, ***Алтын Адам***

—

Негізгі орта (5, 6а, 7, 8 - сыныптар) және жалпы орта (10 - сынып) білім беру деңгейіндегіоқыту курсы (аралық аттестаттау) үшін емтихан хаттамасы

Қазақ тілі бойынша Қазақстан Республикасы
(оқу пәнінің атауы)
Атырау облысы
(облыстың атауы)
Жылыой ауданы
(аудан атауы)
Аққиізтоғай ауылы
(қала (ауыл) атауы)
"№10 Амангелді атындағы жалпы орта б.б. мектеп" КММ
(мектеп атауы)
Емтихан комиссиясының құрамында:
И. П. Қобанова
Емтихан комиссиясы төрағасының Т.А.Ә. (бар болған жағдайда)
Н. К. Тлеуов
Емтихан алушының Т.А.Ә. (бар болған жағдайда)
А.Н. Нурмуханова, К.Е. Заманғалиева
Ассистенттің Т.А.Ә. (бар болған жағдайда)
Емтиханға келді:
29
Білім алушылардың Т.А.Ә. (бар болған жағдайда)
Емтиханға келген жоқ:
—
Білім алушылардың Т.А.Ә. (бар болған жағдайда)
Емтихан 11 сағат 00 минутта басталды.
Емтихан 13 сағат 00 минутта аяқталды.
Емтихан нәтижелері бойынша мынадай бағалар қойылды:

№	Емтихан тапсырушының Т.А.Ә. (бар болған жағдайда)	Балл (жазумен)	Емтихан бағасы (жазумен)
1	Абатұлы Арманбек	21 (жиырма бір)	4 (жақсы)
2	Айдарбайқызы Әнел	24 (жиырма төрт)	4 (жақсы)
3	Аманқос Рашид	15 (он бес)	3 (қанағат/қ)
4	Асхатұлы Иманғали	15 (он бес)	3 (қанағаттық)
5	Әшір Құралай	30 (отыз)	5 (өте жақсы)
6	Балғабай Тоғжан	27 (жиырма жеті)	5 (өте жақсы)
7	Балуан Жалғасбек	21 (жиырма бір)	4 (жақсы)
8	Жолісбек Жарасхан	15 (он бес)	3 (қанағат/қ)
9	Жетпісбай Батима	18 (он сегіз)	3 (қанағат/қ)
10	Қажығали Нұрдабыл	15 (он бес)	3 (қанағат/қ)
11	Қазбек Диас	30 (отыз)	5 (өте жақсы)
12	Қармыс Айкөркем	15 (он бес)	3 (қанағатқ)
13	Қобылан Ұлту	30 (отыз)	5 (өте жақсы)
14	Қуаныш Гүлнұр	12 (он екі)	3 (қанағат/қ)
15	Құмар Шарбану	27 (жиырма жеті)	5 (өте жақсы)
16	Хамжан Жанерке	27 (жиырма жеті)	5 (өте жақсы)
17	Мұстафар Мейірім	21 (жиырма бір)	4 (жақсы)
18	Мұхсан Рамазан	24 (жиырма төрт)	4 (жақсы)

	Нұржау Жаншайым	24 (жиырма төрт)	5 (өте жақсы)
20	Орынбай Эльдар	15 (он бес)	3 (қанағат/ы)
21	Орынбасар Алина	30 (отыз)	5 (өте жақсы)
22	Салық Бейбарыс	21 (жиырма бір)	4 (жақсы)
13	Саматұлы Кенесары	24 (жиырма төрт)	4 (жақсы)
24	Сайту Инабат	23 (жиырма үш)	4 (жақсы)
25	Сембай Бекнұр	23 (жиырма үш)	4 (жақсы)
26	Тастемір Шапағат	15 (он бес)	3 (қанағат/қ)
27	Төлеген Гүлайна	23 (жиырма үш)	4 (жақсы)
28	Төлеуіш Аина	24 (жиырма төрт)	5 (өте жақсы)
29	Крысбай Альбина	24 (жиырма төрт)	5 (өте жақсы)
30			

Емтиханды өткізу күні: «26» маусым 2025 ж.
Бағаны хаттамаға енгізу күні: «26» мамыр 2025 ж.

Комиссия төрағасы [signature] Ш.Т. Кобашева
Т.А.Ә. (бар болған жағдайда) қолы

Емтихан алушы мұғалім [signature] Н.К. Тлеуов
Т.А.Ә. (бар болған жағдайда) қолы 1. А.Н. Нурмұхамева [signature]
2. К.Е. Заманғалиев [signature]

Ассистенттер ______
Т.А.Ә. (бар болған жағдайда) қолы